Raadsvoorstel

Zaaknummer: 1095231
Voorstelnummer: 1100116

Houten, 28 september 2026

gemeente Houten

Onderwerp:
Programmabegroting 2027 en begrotingswijzigingen volgend uit collegeprogramma

Beslispunten:
1. De programmabegroting 2027 vast te stellen en daarmee in te stemmen met:
    a. De volgende mutaties in het financiële beeld in de programmabegroting 2027:
        i. het verwerken van de financieel technische maatregelen uit het coalitieakkoord.
        ii. het terugdraaien van de onttrekking uit de algemene reserve van € 1.641.000.
        iii. het wijzigen van de kapitaallasten op basis van de geactualiseerde investeringsplanning.
        iv. het actualiseren van de rentelasten op basis van de geactualiseerde liquiditeitenplanning.
        v. het verwerken van het nieuwe reservebeleid (raadsbesluit 14 juli 2025).
        vi. het beschikbaar stellen van het benodigde budget voor formatie-uitbreiding bij inburgering € 94.000 en leerplicht € 84.000.
        vii. de aangepaste voortgang op de bezuiniging jeugd.
        viii. de nieuwe business case participatie voor het behalen van de bezuiniging.
        ix. diverse kleine wijzigingen (< € 150.000).
        x. het vrijgeven voor uitvoering van de investeringen met een totale omvang van € 4.791.326, zoals opgenomen in de programmabegroting 2027.
        xi. Het vaststellen van het subsidieplafond met een totale omvang van € 9.278.521 en het overzicht subsidies in bijlage 2 vast te stellen voor publicatie.
        xii. het gepresenteerde meerjarenperspectief 2028–2030 als uitgangspunt voor toekomstige besluitvorming.
2. Het collegeprogramma ‘Op z'n Houtens!’ 2026-2030 als uitwerking van het Coalitieakkoord 2026-2030 ‘Besturen met lef, dichtbij inwoners’ vast te stellen;
3. De financiële effecten van het collegeprogramma ‘Op z'n Houtens!’ 2026-2030, zoals opgenomen in de tabellen 2 en 3 in dit programma, vast te stellen en te verwerken in de Programmabegroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2030 door middel van de bijbehorende begrotingswijziging;
4. De tijdelijke impulsen voor de uitvoering van het collegeprogramma 2026-2030, zoals opgenomen in tabel 3, vast te stellen en daarvoor € 3.685.000 in 2027, € 2.840.000 in 2028, € 465.000 in 2029 en € 25.000 in 2030 aan de algemene reserve te onttrekken.

Samenvatting
Via dit raadsvoorstel bieden we het collegeprogramma ‘Op z'n Houtens!’ 2026-2030, de programmabegroting 2027 en een begrotingswijziging volgend uit het collegeprogramma aan.

De Programmabegroting 2027 vormt het centrale beleids- en sturingsdocument van de gemeente Houten. Het geeft inzicht in hoe de koers en ambities van het college worden vertaald naar concrete activiteiten, maatschappelijke resultaten en de daarbij benodigde financiële middelen. De begroting biedt de raad en inwoners duidelijkheid over de prioriteiten van het college en de manier waarop beleid en middelen met elkaar in balans worden gebracht. In deze begroting zijn nog niet alle effecten van het coalitieakkoord 2026-2030 "Besturen met lef, dichtbij inwoners" opgenomen. Wel is in de perspectiefnota 2027 besloten over het verwerken van de financiële spelregels en van de financiële maatregelen uit het coalitieakkoord, welke zijn verwerkt in de Programmabegroting 2027.

De Programmabegroting 2027 is opgesteld conform de kaders uit de Perspectiefnota 2027 en de wettelijke vereisten. De begroting 2027 is sluitend, evenals het jaar 2028. Het meerjarenperspectief 2029–2030 laat oplopende tekorten zien, maar geeft een realistisch beeld van de financiële positie. Het college biedt de begroting aan de raad aan ter vaststelling, inclusief de vrijgave van investeringskredieten en het vaststellen van het subsidieplafond 2027.

In het collegeprogramma 'Op z'n Houtens!' staat beschreven hoe het college invulling geeft aan de ambities zoals opgeschreven in het coalitieakkoord 'Besturen met lef, dichtbij inwoners'. Dit is een dynamisch document. De actualisatie zal plaatsvinden in de regulier P&C producten.

De financiële uitwerking van het collegeprogramma 'Op z'n Houtens!' 2026-2030 is opgenomen in een afzonderlijke begrotingswijziging bij de Programmabegroting 2027. Deze omvat zowel structurele middelen voor de uitvoering van de ambities uit het coalitieakkoord als tijdelijke impulsen voor de verdere ontwikkeling en uitvoering van onder meer wonen, nieuwkomers, dienstverlening, organisatieontwikkeling en economische ontwikkeling. De tijdelijke impulsen worden gedekt uit de algemene reserve. Daarnaast bevat het collegeprogramma een meerjarig financieel perspectief op ontwikkelingen, investeringen en maatregelen die de komende jaren nader worden uitgewerkt. Voor deze onderwerpen vindt op een later moment afzonderlijke besluitvorming plaats. Tot slot zijn financiële kaders en spelregels opgenomen die richting geven aan toekomstige keuzes en de financiële houdbaarheid van het collegeprogramma waarborgen.

Aanleiding

Via dit raadsvoorstel bieden we het collegeprogramma 'Op z'n Houtens!' 2026-2030, de programmabegroting 2027 en een begrotingswijziging volgend uit het collegeprogramma aan.

Op 13 juni 2026 presenteerden ITH, VVD, CDA en SGP het coalitieakkoord 2026-2030 'Besturen met lef, dichtbij inwoners'. In het coalitieakkoord staan de ambities voor de komende jaren beschreven. In het collegeprogramma 'Op z'n Houtens!' is de vertaling gemaakt naar hoe het college de komende jaren aan de slag met deze ambities. Het is een dynamisch document waarin nu voor de jaarschijven 2026 en 2027 is uitgewerkt welke acties uitgevoerd worden.
Hierdoor wordt het mogelijk om de ambities op het gebied van wonen, veiligheid en participatie te realiseren, dat we groeien naar een responsieve gemeente en het huisvestingsvraagstuk rond nieuwkomers concreet wordt opgepakt.

De Programmabegroting 2027 is de eerste volle jaarschijf van deze collegeperiode en bevat de inhoudelijke en financiële kaders voor het komende jaar en de daaropvolgende jaren. In deze Programmabegroting staan de financiële effecten van het coalitieakkoord nog niet verwerkt (met uitzondering van de financiële spelregels en maatregelen). Dat doen we via de begrotingswijziging waarover u ook met dit voorstel besluit.

Beoogd effect

Een gezond financieel perspectief voor de gemeente Houten voor de komende jaren en inzicht voor de raad in de financiën en de acties binnen de verschillende programma's.

Argumenten per beslispunt

1.1 De baten en lasten van de programma's worden zo geautoriseerd.
Door de baten en lasten vast te stellen autoriseert de raad de uitgaven en inkomsten van de verschillende programma's. Daarmee krijgt het college het mandaat om deze middelen te besteden.

1.2 De mutaties in het financiële beeld zijn een raadsbevoegdheid en worden zo geautoriseerd
Deze mutaties worden allemaal toegelicht in het financiële beeld.

1.3 De beleidsvoornemens op gemeente breed beleid worden zo geautoriseerd.

Met de (deels wettelijk verplichte) paragrafen in het onderdeel 'Paragrafen' geven wij de raad een aantal dwarsdoorsneden van de begroting van het gemeentelijke financiële beleid. De definitieve belastingen en heffingen voor 2027 worden vastgesteld in separate belastingverordeningen.

1.4 Hiermee worden de investeringskredieten voor 2027 geautoriseerd.
Door het budget voor de investeringskredieten van € 4.791.326 vrij te geven autoriseert de raad de vervangings- en uitbreidingsinvesteringen voor 2027. Daarmee is het budget van deze investeringen beschikbaar en kan worden gestart met de uitvoering. Een totaaloverzicht van de investeringskredieten per programma zijn opgenomen in de paragraaf Investeringen.

1.5 De verwerkte mutaties aan reserves voor 2027 worden zo geautoriseerd.
Het toevoegen en onttrekken aan reserves is een raadbevoegdheid. In het overzicht ‘Reserves en voorzieningen’ zijn de begrote onttrekkingen en toevoegingen aan reserves opgenomen. Door de mutaties aan de reserves per programma vast te stellen autoriseert de raad het college om deze middelen in te zetten dan wel toe te voegen aan de reserve.

1.6 De subsidieplafonds voor 2027 worden vastgesteld
Op grond van artikel 4:25 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5 eerste lid van de Algemene subsidieverordening gemeente Houten moet de Raad de subsidieplafonds vaststellen en publiceren.

2.1 De raad heeft inzicht in wat er gebeurt met de ambities uit het coalitieakkoord
In het collegeprogramma ‘Op z'n Houtens!’ staat beschreven hoe het college uitvoering gaat geven aan de ambities uit het coalitieakkoord. Hiervoor heeft het college beschreven welke bedoeling zij nastreef en hoe dit gerealiseerd gaat worden. Hiervoor staan concrete resultaten voor 2026 en 2027 opgenomen. Welke acties in 2028 en verder worden opgepakt wordt uitgewerkt bij de reguliere P&C producten.

3.1 Het verwerken van de financiële effecten van het collegeprogramma zijn een raadsbevoegdheid en worden zo geautoriseerd
Dit betreft de verwerking van de structurele effecten vanuit het collegeprogramma voor vergroten veiligheid, ondersteunen en waarderen mantelzorgers, ontwikkelen naar een responsieve gemeente en inzet gebiedsmakelaars en de doorontwikkeling inwonerparticipatie. Responsieve gemeente en inwonersinitiatieven. Zie tabel 2 hieronder bij financiën en formatie.

3.2 De begroting voor 2027 blijft hiermee sluitend
Na het doorvoeren van deze begrotingswijziging hebben we nog steeds een sluitende begroting 2027.

4.1 Het verwerken van de financiële effecten van het collegeprogramma zijn een raadsbevoegdheid en worden zo geautoriseerd
Dit betreft de verwerking van de incidentele financiële dekking voor tijdelijke impulsen voor uitvoering van het collegeprogramma. De dekking van de tijdelijke impulsen komt uit de algemene reserve. Voor de onderwerpen zie tabel 3 hieronder bij financiën en formatie.

4.2 De algemene reserve biedt voldoende ruimte
Onze algemene reserve is van voldoende omvang om onze financiële risico’s af te dekken. Van het surplus van de algemene reserve stellen we voor om een deel in te zetten voor het dekken van de tijdelijke impulsen uit het collegeprogramma.

Kanttekeningen

1.1 Het meerjarenperspectief is niet sluitend
Het meerjarenperspectief 2029–2030 laat oplopende tekorten zien tot € 1,4 miljoen in 2030. Door de meicirculaire 2026 en verwerking van de financiële maatregelen uit het coalitieakkoord is het beeld aanzienlijk verbeterd ten opzichte van het oorspronkelijke tekort. Het tekort agenderen we in de eerstvolgende perspectiefnota voorzien we van concrete voorstellen.

1.2 Structurele effecten van de tweede bestuursrapportage 2026 zijn nog niet verwerkt
De tweede bestuursrapportage 2026 wordt gelijktijdig aan de raad voorgelegd. De structurele effecten zijn nog niet verwerkt in deze begroting maar worden meegenomen richting de Perspectiefnota 2028.

1.3 Landelijke ontwikkelingen zijn sterk bepalend
De inkomsten van de gemeente zijn sterk afhankelijk van landelijke besluiten en het gemeentefonds. Houten is nadeelgemeente, waardoor wijzigingen in de verdeling direct effect hebben op de financiële positie. De circulaires blijven daarmee van grote invloed op het lokale meerjarenperspectief.

2.1 Niet alle ambities kunnen direct uitgevoerd worden
Niet alle ambities die zijn genoemd in het coalitieakkoord kunnen direct opgepakt worden. Sommigen moeten eerst nader onderzocht worden, waarvoor middelen nodig zijn. Deze staan verwerkt in de begrotingswijziging en de resultaten hiervoor zullen met de gemeenteraad gedeeld worden.
Ook dient er rekening gehouden worden met de ambtelijk beschikbare capaciteit en de beschikbare financiële middelen. Hierom heeft het college ervoor gekozen dit een dynamisch document te laten zijn.

3.1 Het jaar 2028 is niet meer sluitend
Met verwerken van de structurele financiële effecten van het collegeprogramma is het jaar 2028 niet meer sluitend. Aangezien 2027 nog wel sluitend is, is dat vanuit provinciaal toezicht geen probleem.

4.1 Fasering nadere aandachtspunten kunnen nog wijzigen of vervallen
De voorgestelde inzet vanuit de algemene reserve kan nog wijzigen. De aanvullende aandachtpunten kunnen, afhankelijk van prioritering en beschikbare middelen, op een later moment nader worden afgewogen. Bijstelling zal gebeuren bij de geëigende P&C producten.

Participatie

Rondom het opstellen van het coalitieakkoord is participatie geweest. Deze input is meegenomen tijdens het opstellen van het collegeprogramma. De uitwerking van de acties vinden uiteraard plaats samen met onze inwoners en ketenpartners.

Financiën en formatie

De Programmabegroting 2027 is sluitend, evenals het jaar 2028.
Voor 2029–2030 ontstaan tekorten die oplopen tot € 1,4 miljoen in 2030.

Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Primitieve begroting	**-398**	**-3.848**	**-3.556**	**-3.441**
Wijzigingen tot de Perspectiefnota	-679	-981	-1065	-1359
Stand voor Perspectiefnota	**-1.077**	**-4.829**	**-4.621**	**-4.800**
Wijzigingen Perspectiefnota	1.436	2.317	1.701	1.347
Stand na Perspectiefnota	**359**	**-2.512**	**-2.920**	**-3.453**
Wijzigingen Programmabegroting 2027	2.651	2.914	2.536	2.069
Stand Programmabegroting 2027	**3.009**	**403**	**-385**	**-1.385**

Begrotingssaldo Programmabegroting 2027

Bedragen x 1000
Min bedrag is nadeel

Voor de toelichting op de financiële situatie van de gemeente wordt verwezen naar hoofdstuk Financieel Perspectief in de Programmabegroting 2027. Het coalitieakkoord heeft geen plek in deze programmabegroting. Naast de begroting wordt een apart document met het collegeprogramma aan de raad aangeboden.

De financiële vertaling van het collegeprogramma 2026-2030 is opgenomen in een afzonderlijke begrotingswijziging bij de Programmabegroting 2027. Deze begrotingswijziging bevat zowel de structurele middelen als de tijdelijke impulsen die nodig zijn voor de uitvoering van de ambities uit het coalitieakkoord.

Tabel 2 bevat de structurele middelen die vanaf 2027 onderdeel worden van de reguliere begroting. Het gaat hierbij onder meer om investeringen in veiligheid, een responsieve overheid, inwonersparticipatie en ondersteuning van mantelzorgers. Na verwerking van deze structurele effecten is het jaar 2027 nog steeds sluitend.

Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Stand van de Programmabegroting 2027	**3.009**	**403**	**-385**	**-1.385**
Vergroten van de veiligheid in Houten (extra inzet BOA's, jongerenaanpak en cameratoezicht)	*-400*	*-400*	*-400*	*-400*
Ondersteunen en waarderen van mantelzorgers	*-25*	*-25*	*-25*	*-25*
Ontwikkeling naar een responsieve gemeente en inzet gebiedsmakelaars	*-350*	*-350*	*-350*	*-350*
Doorontwikkeling inwonerparticipatie, responsieve gemeente en inwonersinitiatieven	*-100*	*-100*	*-100*	*-100*
Begrotingswijzigingen structurele middelen	**-875**	**-875**	**-875**	**-875**
Saldo na begrotingswijziging	**2.134**	**-472**	**-1.260**	**-2.260**

Tabel 2 – Structurele middelen

Tabel 3 bevat de tijdelijke impulsen die nodig zijn om ontwikkelingen te versnellen, plannen uit te werken en veranderingen in gang te zetten. Het betreft onder meer de woningbouwopgave, wonen en nieuwkomers, dienstverlening, organisatieontwikkeling, financiële sturing en economische ontwikkeling. Voorgesteld wordt deze tijdelijke impulsen te dekken uit de algemene reserve.

Omschrijving tijdelijke impulsen	2027	2028	2029	2030
Beschikbaar houden van startersleningen voor Houtense woningzoekenden	-	-	-	-
Taskforce Wonen en nieuwkomers	*-500*	-	-	-
Uitwerken woningbouwversnellingsaanpak	*-75*	-	-	-
Extra ambtelijke capaciteit voor versnelling woningbouw	*-375*	*-750*	-	-
Armoedenoodfonds	*-250*	-	-	-
Verbeteren dienstverlening en ontwikkeling naar responsieve gemeente	*-150*	*-150*	*-150*	-
Heroverwegen maatschappelijk vastgoed	*-75*	*-75*	*750*	-
Uitwerken ombuigingen sociaal domein en versterking preventie	*-150*	-	-	-
Toekomstbestendig erfgoed- en archiefbeheer	-	*-300*	-	-
Stimuleren lokale economie - Economisch profiel	*-150*	-	-	-
Impuls Ontwikkelend beheer	*-390*	-	-	-
Ontwikkeling naar responsieve gemeente en toekomstbestendige organisatie	*-200*	*-500*	*-500*	-
Versterking financiële functie en financieel in control	*-350*	*-350*	-	-
Versterking planning- en control en sturingsinformatie	*-350*	*-350*	*-350*	-
Versterking bedrijfsvoering en dienstverlening	*-150*	*-150*	*-150*	-
Effect Tijdelijke impulsen op Algemene reserve	**-3.165**	**-2.625**	**-400**	**-**
Aanvullende aandachtspunten				
Versterken uitstroom van uitkering naar werk	*-150*	*-150*	-	-
Versnellen arbeidsdeelname en uitstroom uit uitkeringen	-	-	-	*pm*
Fonds voor ondersteuning evenementen en inwonersinitiatieven	*-20*	*-20*	*-20*	-
Ontwikkeling nieuwe sportvisie	-	*-25*	*-25*	*-25*
Bewustwordingscampagnes verkeersveiligheid	*-10*	-	-	-
Verbeteren verkeersveiligheid met gerichte maatregelen	*-20*	*-20*	*-20*	-
Pilot duurzame stadslogistiek ('last mile')	*-20*	-	-	-
Economisch visie en uitvoeringsagenda Houten	*-150*	-	-	-
Pilot Schoon Houten - schoon, heel en veilig openbare ruimte	*-150*	-	-	-
Effect aanvullende aandachtspunten op Algemene reserve	**-520**	**-215**	**-65**	**-25**
Totaal effect op Algemene reserve	**-3.685**	**-2.840**	**-465**	**-25**

Tabel 3 – Tijdelijke impulsen

Communicatie

Een infographic voor de begroting is toegevoegd bij dit voorstel, zodat we ook voor de inwoners en belanghebbenden op 1 A4 zichtbaar kunnen maken wat in de begroting 2027 is opgenomen. Na vaststelling door de raad wordt de begroting via de gebruikelijke gemeentelijke kanalen openbaar gemaakt: Begrotingen, jaarrekeningen en jaarverslagen | Gemeente Houten. En zorgen we voor tijdige verzending aan de provincie, uiterlijk op 14 november 2026.

Het collegeprogramma zal worden besproken in een persgesprek.

Voortgang

Na vaststelling door de raad start de uitvoering van de Programmabegroting 2027 en het collegeprogramma ‘Op z'n Houtens!’. Tegelijkertijd wordt de vastgestelde begroting conform de wettelijke verplichtingen uiterlijk op 14 november ingediend bij Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht.

Over de voortgang van het collegeprogramma zal worden gerapporteerd in de reguliere P&C producten van de gemeente.

Evaluatie

Actualisatie van het collegeprogramma vindt plaats bij de reguliere P&C producten.

Houten, 28 september 2026
Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Houten,

de secretaris,	de burgemeester,
R. van Netten	H.C. Heerschop

Bijlagen

1. Programmabegroting 2027
2. Overzicht subsidieplafonds Houten 2027
3. Infographic Programmabegroting 2027
4. Collegeprogramma ‘Op z'n Houtens!’ 2026-2030
5. Addendum Programmabegroting 2027

Verantwoordelijke portefeuillehouder college

1e PoHo: Bram Kouwenhoven

Gewijzigd Raadsbesluit

Voorstelnummer: 1100116

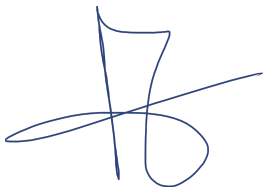
Onderwerp
Programmabegroting 2027 en begrotingswijzigingen volgend uit collegeprogramma

De raad van de gemeente Houten heeft het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 28 september 2026 gelezen en besluit:

1. De programmabegroting 2027 vast te stellen en daarmee in te stemmen met:
   a. De volgende mutaties in het financiële beeld in de programmabegroting 2027:
      i. het verwerken van de financieel technische maatregelen uit het coalitieakkoord.
      ii. het terugdraaien van de onttrekking uit de algemene reserve van € 1.641.000.
      iii. het wijzigen van de kapitaallasten op basis van de geactualiseerde investeringsplanning.
      iv. het actualiseren van de rentelasten op basis van de geactualiseerde liquiditeitenplanning.
      v. het verwerken van het nieuwe reservebeleid (raadsbesluit 14 juli 2025).
      vi. het beschikbaar stellen van het benodigde budget voor formatie-uitbreiding bij inburgering € 94.000 en leerplicht € 84.000.
      vii. de aangepaste voortgang op de bezuiniging jeugd.
      viii. de nieuwe business case participatie voor het behalen van de bezuiniging.
      ix. diverse kleine wijzigingen (< € 150.000).
   b. het vrijgeven voor uitvoering van de investeringen met een totale omvang van € 4.791.326, zoals opgenomen in de programmabegroting 2027.
   c. Het vaststellen van het subsidieplafond met een totale omvang van € 9.278.521 en het overzicht subsidies in bijlage 2 vast te stellen voor publicatie.
   d. het gepresenteerde meerjarenperspectief 2028–2030 als uitgangspunt voor toekomstige besluitvorming.
2. Het collegeprogramma ‘Op z'n Houtens!’ 2026-2030 als uitwerking van het Coalitieakkoord 2026-2030 ‘Besturen met lef, dichtbij inwoners’ vast te stellen;
3. De financiële effecten van het collegeprogramma 2026-2030, zoals opgenomen in de tabellen 2 en 3 in dit programma, vast te stellen en te verwerken in de Programmabegroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2030 door middel van de bijbehorende begrotingswijziging;
4. De tijdelijke impulsen voor de uitvoering van het collegeprogramma 2026-2030, zoals opgenomen in tabel 3, vast te stellen en daarvoor € 3.685.000 in 2027, € 2.840.000 in 2028,
   € 465.000 in 2029 en € 25.000 in 2030 aan de algemene reserve te onttrekken.
5. *Bijlage 1 “Begroting 2027” van het raadsvoorstel “Programmabegroting 2027 en begrotingswijzigingen volgend uit collegeprogramma” te wijzigen op de volgende punten:*
   a. *De titel van Ambitie C (p. 62) te wijzigen van “Houten is circulair in 2040” in “Houten wordt een circulaire gemeente*”.*
   b. *In de eerste alinea van Ambitie C de woorden “in 2040” te schrappen.*
   c. *Onder de ambitie een voetnoot toe te voegen: “*Het jaartal waarop Houten circulair wil zijn, wordt hernieuwd vastgesteld in de circulaire strategie die ter besluitvorming aan de raad wordt voorgelegd.”*

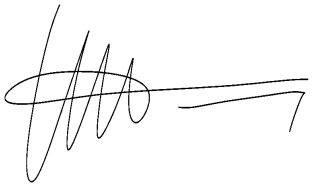
Dit is besloten in de openbare vergadering van de raad op 12 november 2026.

De raad van de gemeente Houten,
De griffier a.i.,

M.A.J.R. Hermans

de voorzitter,

H.C. Heerschop